

TP 6.2 Kuvailun ja kokoelmien hallinnan tietoarkkitehtuuri - kuvaukset (luonnos)

TP 6.2.0 Kuvailun ja kokoelmien hallinnan käsitteet (siirretty järjestelmän sanastoon)

SIIVOTTAVA Kuvailun ja kokoelmien hallinnan tietoarkkitehtuuri -muistiinpanoja (luonnos)

- Yleistä tietoarkkitehtuurista
- Terminologia
- Yleiset vaatimukset
- Kuvailun ja kokoelmien hallinnan tietoarkkitehtuurin rajaukset
- FRBR-entiteetit
- FRAD-entiteetit
- Muut entiteetit
- 6.2.2 Suhteet
- Yleisiä tietomalliin liittyviä selvityksiä
- Muut (bibliografisen kuvailun ulkopuoliset) tiedot
- Kuvailun ja kokoelmien hallinnan tietovarannot
- Tuettavat metatieto- ja muut standardit
- Kuvailun ja kokoelmien hallinnan tunnistejärjestelmät
- Koodiluetteloita
- Lähitulevaisuuden muutokset kuvailussa ja kokoelmien hallinnassa

Yleistä tietoarkkitehtuurista

Aineiston kuvailussa käytetään Suomessa tällä hetkellä vuonna 2011 uudistettuja Kirjastoaineistojen kuvailusääntöjä (ISBD consolidated) ja MARC 21 -formaattia ja FINMARC-formaattia (osa yleisistä kirjastoista ja erikoiskirjastot). Kuvailusäännöissä siirrytään RDA-kuvailustandardi luultavasti vuonna 2015. Nykyiset metatietoformaatit ovat käytössä toistaiseksi (käytännössä UKJ:n valmistumiseen saakka). Tietoarkkitehtuurin suunnittelussa on huomioitu erityisesti FRBR-mallin ja RDA-kuvailusäännösten aiheuttamat muutokset.

Kuvaus	FBRR-tietomallin mukainen vähintään RDA:n tietoelementtejä kokonaisuudessaan noudattava tietorakenne. RDA:n tietoelementtien lisäksi kokoelmien hallinnassa ja teknisessä ja hallinnollisessa metatiedossa tarvitaan myös muita tietoelementtejä, jotka on määritelty erikseen. Tarvittaessa lisätään myös Bibframen mukaiset hienojakoisemmat tietoelementit. myös FRAD
---------------	---

Li sä tie toja	RDA (Resource Description and Access) -kuvailustandardi
	Joint Steering Committee for Development of RDA http://www.rda-jsc.org/rda.html
	RDA Toolkit: http://www.rdatoolkit.org/ . Tietokanta sisältää RDA ohjeet, sisällysluettelo katsottavissa, muuten maksullinen.
	RDA-säännösten suomennot (luonnos) https://wiki.helsinki.fi/display/RDAprojekti/RDA+suomennot .
	Open Metadata Registry (RDA Elements) http://rdvocab.info/ • RDA Element Sets • RDA Vocabularies
	FRBR (Functional Requirements for Bibliographic Records) -tietomalli
	IFLA Study Group on the Functional Requirements for Bibliographic Records -työryhmän julkaisussa <i>Functional Requirements for Bibliographic Records: Final Report</i> (München: K.G. Saur, 1998), 82 määrittelemään käyttäjän tiedonhakutarpeisiin. http://archive.ifa.org/VII/s13/frbr/frbr.pdf .
	IFLA Working Group on Functional Requirements and Numbering of Authority Records (FRANAR) -työryhmän julkaisussa <i>Functional Requirements for Authority Data: A Conceptual Model</i> , edited by Glenn E. Patton (München: K.G. Saur, 2009), määrittelemään käyttäjän tiedonhakutarpeisiin.
	FRBR aloittelijoille: FRBR aloittelijoille.pptx
	FRBR (Functional Requirements for Bibliographic Records): http://www.ifa.org/files/cataloguing/frbr/frbr_2008.pdf
	Metatietoformaatti Bibframe MARC 21, RDF, DC (Dublin Core), ONIX jne
	<i>Dublin Core Metadata Element Set</i> , version 1.1 ([Dublin, Ohio]: Dublin Core Metadata Initiative, 2006), http://dublincore.org/documents/dces/ .
	<i>RDA/ONIX Framework for Resource Categorization</i> , version 1.0 (1.8.2006), http://www.rda-jsc.org/docs/5chair10.pdf .
	IFLA Study Group on the Functional Requirements for Bibliographic Records, <i>Functional Requirements for Bibliographic Records: Final Report</i> (München: K.G. Saur, 1998) http://archive.ifa.org/VII/s13/frbr/frbr.pdf .
	IFLA Working Group on Functional Requirements and Numbering of Authority Records (FRANAR), <i>Functional Requirements for Authority Data: A Conceptual Model</i> , edited by Glenn E. Patton (München: K.G. Saur, 2009).
	[3] Ks. attribuuttien määritelmät FRBR 4.2-4.5 ja suhteiden määritelmät FRBR 5.2-5.3. RDA:n tietoelementtien ja FRBR-mallin attribuuttien ja suhteiden vastaavuudesta tarkemmin ks. <i>RDA to FRBR Mapping</i> , http://www.rda-jsc.org/docs/5rda-rdafrbrmappingrev2.pdf .
	[4] Ks. attribuuttien määritelmät FRAD 4.1-4.7 ja suhteiden määritelmät FRAD 5.3-5.4. RDA:n tietoelementtien ja FRAD-mallin attribuuttien ja suhteiden vastaavuudesta tarkemmin ks. <i>RDA to FRAD Mapping</i> , http://www.rda-jsc.org/docs/5rda-rdafradmappingrev.pdf .

Kansalliskirjaston kuvailevan metatiedon kehittämisverkosto (Metatietoverkosto) laatii kuvailusuunnitelmaa, jonka sisältämät asiat on myös huomioitava tietomallissa viimeistään hankkeen toteutusvaiheessa.

Terminologia

Kuvailu perustuu tulevaisuudessa RDA-kuvailusäännöstyön, jonka terminologiaa myös tietoarkkitehtuuri noudattaa. Bibframe-formaatti tulee käyttämään suurelta osin eri terminologiaa.

Yleiset vaatimukset

- indeksit ja ajantasainen haku
- indeksit ja tietorakenteen muokkaus?
- Metatietovarantoon on voitava kuvailla sekä kaikille yhteisiä että organisaatiokohtaisia tietoja. Organisaatiokohtaisten tietojen osalta on pystyttävä tallentamaan tieto organisaatiosta, jota ne koskevat (vrt. MARCin osakenttä \$e).

Kuvailun ja kokoelmien hallinnan tietoarkkitehtuurin rajaukset

Kirjastoissa on myös jonkin verran arkistoaineistoon verrattavaa aineistoa, joiden elinkaaritietojen kuvailussa olisi mahdollista käyttää arkistoaineiston arkistokuvailusääntöjä ja luettelointisääntöjä. Kansalliskirjaston vuonna 2012 asettama arkistokuvailun kansallinen kehittämissuunnitelma valmistelee Arkistokuvailun kansallista kehittämissuunnitelmaa. Työryhmän työn tuloksena syntyvät arkistokuvailusäännöt ovat tietovarantojen kuvailua (uudelleenkäyttöä varten) ohjaava metatietomalli arkistoaineistosta säilyttäville laitoksille. Arkistokuvailusääntöjä täydentävät luettelointisäännöt, jotka ohjaavat metatietovarantojen muodostumista. Arkistokuvailun kansallinen käsitelmä on tällä hetkellä (kesä 2013) luonnosvaiheessa. Koska tämäntyyppinen aineisto on kirjastoissa melko marginaalista ja tietomallien laadinta näiden osalta kesken, ne on jätetty UKJ-hankkeen ulkopuolelle (lähde: Arkistokuvailun kansallinen käsitelmä -luonnos 18.1.2013).

Huomioitavaa Kansallinen audiovisuaalinen arkisto (KAVA), Tenho-tietokanta?

Tietoarkkitehtuurikuvausten ulkopuolelle on jätetty myös...

TÄHÄN TIETOARKKITEHTUURIN KOKONAISUUS KUVANA

FRBR-entiteetit

TP 6.2.X.X entiteettiryhmän 1 (teos-ekspresso-manifestaatio-kappale) tiedot (luonnos)

TP 6.2.X.X entiteettiryhmän 2 (henkilö-suku-yhteisö) tiedot (luonnos)

TP 6.2.X.X entiteettiryhmän 3 (käsite-esine-tapahtuma-paikka) tiedot (luonnos)

FRAD-entiteetit

TP 6.2.3 Nimi (luonnos)

Muut entiteetit

- ei toistaiseksi määritelty RDA-säännöstössä

6.2.2 Suhteet

TP 6.2.5.0 Suhteet (luonnos)

TP 6.2.5.3 xxxx suhteet

Yleisiä tietomalliin liittyviä selvityksiä

[Kuvailun tietomallivaihtoehdot](#)

[UKJ:n tietokantaratkaisusta](#)

[MARC-RDA -mappaus \(pohja\)](#)

[RDA-elementit MARCissa](#)

Einar Silset Berg. Implementing FRBR. A Comparison of two relational models: IFLA's FRBR model and Taniguchi's expression-prioritized model. Master thesis

http://home.hio.no/~bagheri/Master_thesis/Implementing_FRBR.pdf

Muut (bibliografisen kuvailun ulkopuoliset) tiedot

TP 6.2.4 Muut (bibliografisen kuvailun ulkopuoliset) tiedot (valmis, täydennetään myöhemmin)

Kuvailun ja kokoelmien hallinnan tietovarannot

TP 6.2.7.0 Kuvailun ja kokoelmien hallinnan tietovarannot (luonnos)

Tuettavat metatieto- ja muut standardit

TP 6.2.8. Tuettavat metatieto- tai muut standardit (valmis)

Kuvailun ja kokoelmien hallinnan tunnistejärjestelmät

TP 6.2.6.X Kuvailun ja kokoelmien hallinnan tunnukset - entiteettien tunnukset (kesken)

TP 6.2.6.X Kuvailun ja kokoelmien hallinnan tunnistet - elementtien tunnistet (pohja)

Koodiluetteloita

[TP 6.2.X Koodiluettelot \(luonnos\)](#)

Lähitulevaisuuden muutokset kuvailussa ja kokoelmien hallinnassa

[TP 6.2.9.9.X Tietoarkkitehtuurissa huomioitavia tulevaisuuden muutoksia \(luonnos\)](#)

[6.2.X.X.X MARC/XML - Bibframe -vertailuesimerkki \(valmis\)](#)